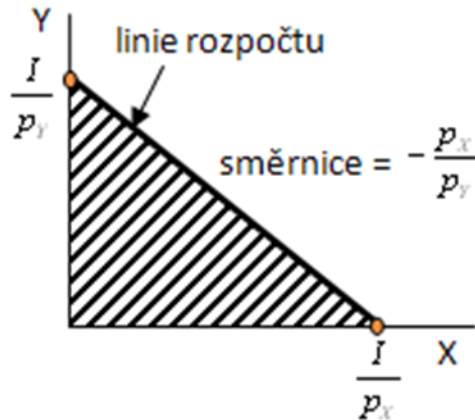

CHOVÁNÍ SPOTŘEBITELE A POPTÁVKA

Mikroekonomie

MINULE...

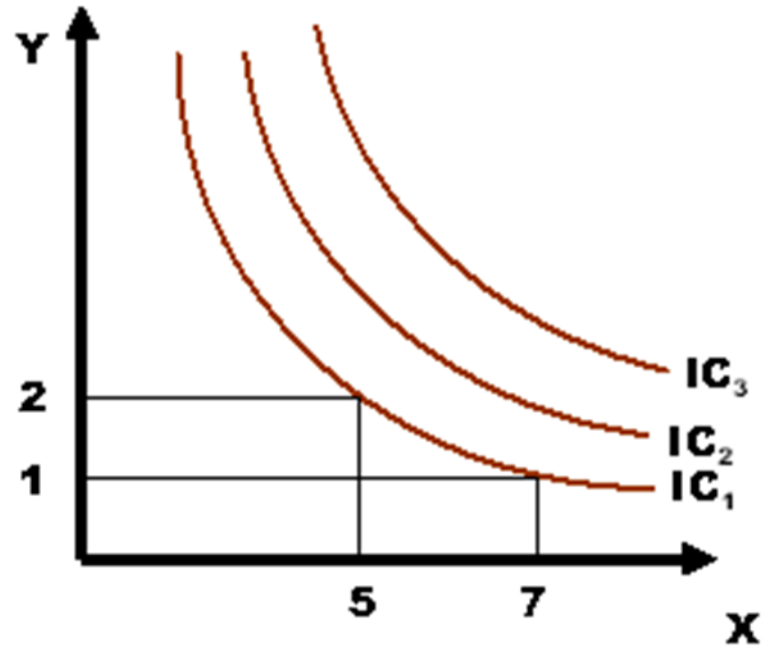
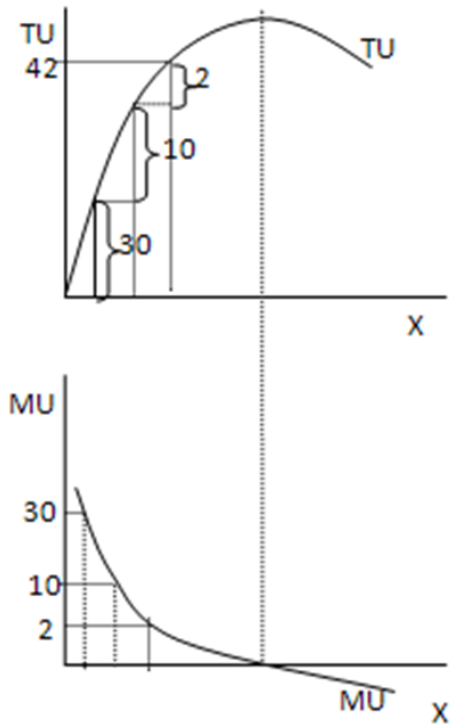
- Lidé jsou racionální tvorové, vedení vlastním zájmem ➡ člověk „homo economicus“
- Spotřebitel se rozhoduje pro takovou volbu, která poskytuje největší užitek (uspokojení) s co nejmenším vynaloženým úsilím PŘI DANÉM ROZPOČTOVÉM OMEZENÍ

soubor tržních příležitostí (tj. všechny dostupné spotřební koše při daných cenách statků a příjmu spotřebitele)

MINULE...

- Měření užitečnosti → dva přístupy
- KARDINALISMUS ORDINALISMUS

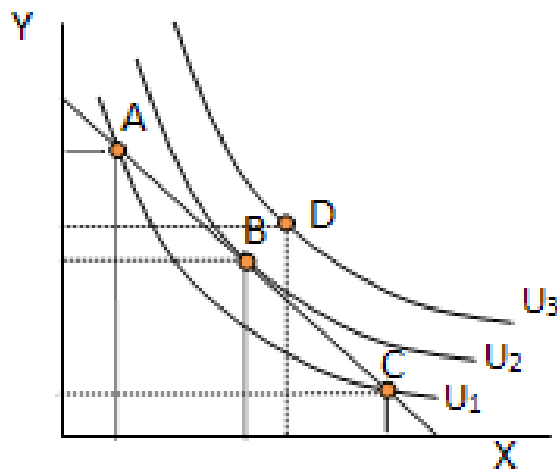
Optimum spotřebitele

- Optimum spotřebitele = optimální volba spotřebitele = optimální kombinace spotřeby
- JAK SPOTŘEBITEL NALEZNE V RÁMCI SVÉ MNOŽINY TRŽNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ PŘÁVĚ TEN SPOTŘEBNÍ KOŠ, KTERÝ JE PRO NĚJ Z HLEDISKA PROJEVENÝCH PREFERENCÍ KOŠEM NEJUŽITEČNĚJŠÍM?
- kombinace rozpočtového omezení v podobě lineie příjmu a preferencí v podobě nejvyšší indifferenční křivky
 - grafické vyjádření + matematické vyjádření

Optimum spotřebitele

- **GRAFICKÉ VYJÁDŘENÍ**

- kombinace rozpočtového omezení v podobě linie příjmu a preferencí v podobě nejvyšší možné indifferenční křivky

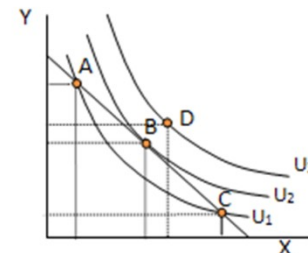

Optimum spotřebitele

- Jedno rozpočtové omezení BL a indifferenční mapa (IC₁ – IC₃) - čtyři rozpočtové koše (A-D)

D – rozpočtový koš ležící na nejvyšší indifferenční

křivce je mimo rozpočtové omezení (NEDOSTUPNÝ)

MOHOU TO BÝT KOŠE A, B a C ?

A a C – oba tyto koše leží na stejné IC a přinášejí stejný užitek

➡ NELZE Z POHLEDU RACIONÁLNÍ VOLBY, neboť:

B – leží na vyšší IC a spotřebitel tedy upřednostní tento koš

- OPTIMÁLNÍ JE TAKOVÝ SPOTŘEBNÍ KOŠ, KTERÝ LEŽÍ NA INDIFERENČNÍ KŘIVCE, JENŽ MÁ S LINIÍ ROZPOČTU POUZE JEDEN SPOLEČNÝ BOD (BL JE TEČNOU IC)

Optimum spotřebitele

• MATEMATICKÉ VYJÁDRĚNÍ

spotřebitel porovnává mezní míru substituce s poměrem cen statků
– pokud je tato míra odlišná, vyplatí se mu nahrazovat jeden statek druhým, pokud se rovná, nemůže si další substitucí polepšit a dosáhl svého optima

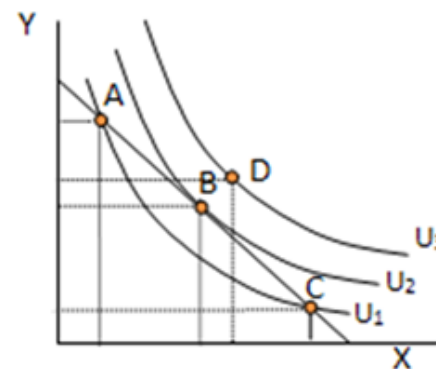

$$MRSE = MRSC$$

$$P_x/P_y = MU_x/MU_y$$

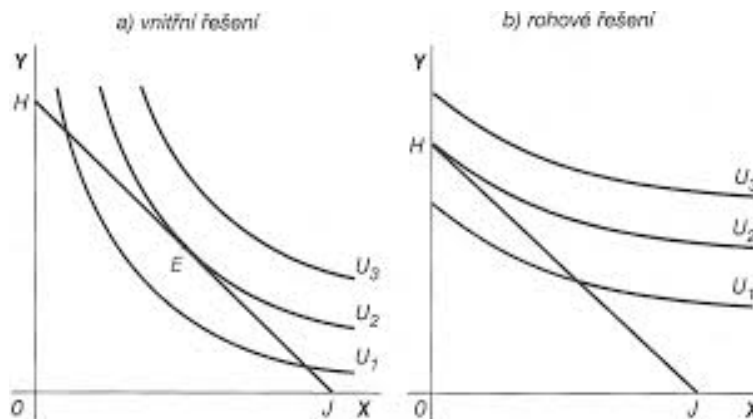

$$MU_x/P_x = MU_y/P_y$$

Optimum spotřebitele

- Rovnice $Mux/Px = Muy/Py$
- ZÁKON VYROVNANÝCH MEZNÍCH UŽITKŮ - **druhý Gossenův zákon**
 - uspokojuje-li spotřebitel své potřeby prostřednictvím vzácných statků, pak tento spotřebitel maximalizuje svůj celkový užitek pouze tehdy, když se mezní užitky plynoucí ze spotřeby těchto statků rovnají
 - vnitřní řešení když nenalezneme hraniční řešení

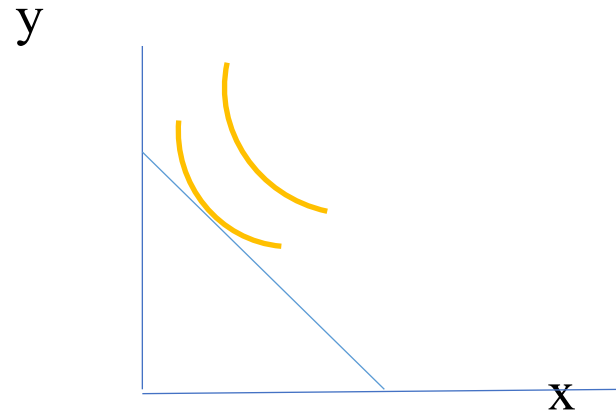
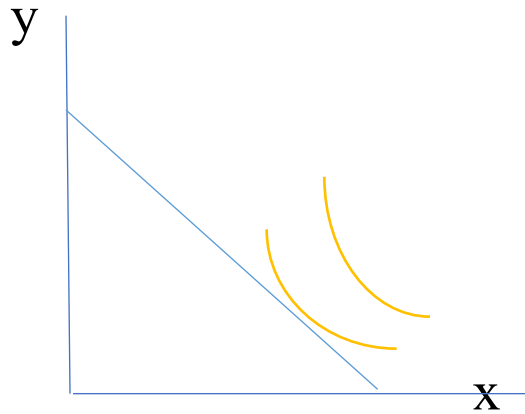
Optimum spotřebitele

- ROZDÍLNÉ PREFERENCE

- Preference statku x

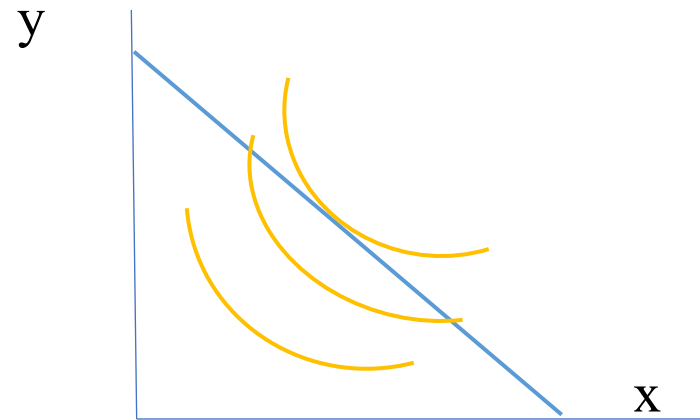
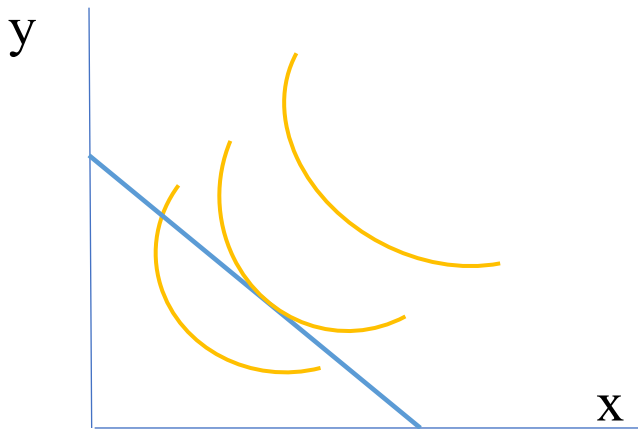
- Preference statku y

Optimum spotřebitele

- ROZDÍLNÉ DŮCHODY

- Nízký důchod Vysoký důchod

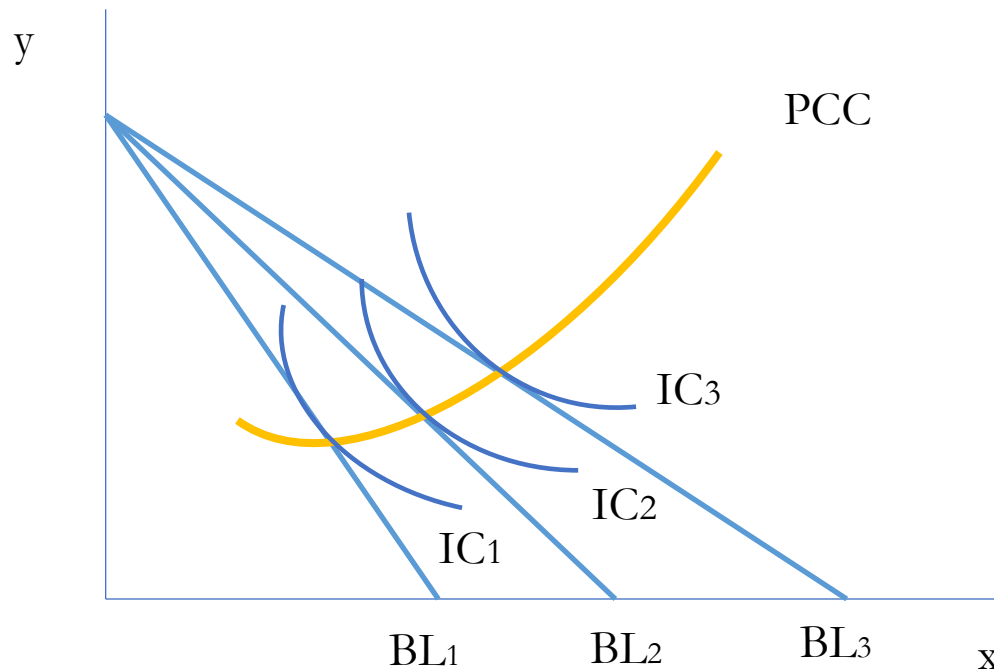

FORMOVÁNÍ POPTÁVKY

- Budeme hovořit o POPTÁVCE INDIVIDUÁLNÍ
- množství statku, které chce spotřebitel při dané ceně tohoto statku spotřebovat
- individuální poptávka – vzájemný vztah mezi cenou a poptávaným množstvím statku
- PŘEDPOKLAD – nedochází ke změně ceny statku y a důchodu, ale jen ke změně ceny statku x
- změna sklonu BL
 - klesá-li cena x – BL se stává plošší

FORMOVÁNÍ POPTÁVKY

- Mění-li se cena x a BL je plošší, vymezují se nové rovnovážné koše
- Propojíme tyto body OPTIMA a získáme CENOVOU SPOTŘEBNÍ KŘIVKU PCC

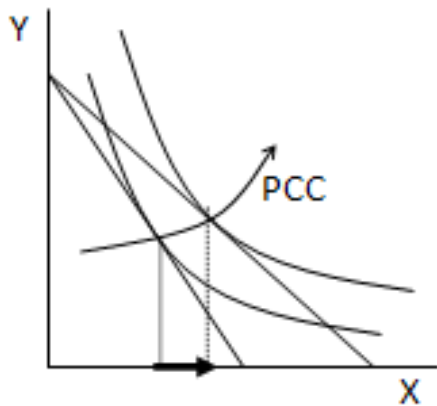

FORMOVÁNÍ POPTÁVKY

- PCC zachycuje všechny spotřební koše, při kterých spotřebitel maximalizuje svou užitečnost v okamžiku, kdy dochází ke změně ceny jednoho ze statků obsažených v tomto spotřebním koši
- tvar PCC – vliv změny statku na poptávku po tomto statku
 - **pozitivní sklon** – pokles ceny x \longrightarrow zvýšení poptávky po x i y
 - **negativní sklon** – pokles ceny x \longrightarrow zvýšení poptávky po x a snížení poptávky po y
 - **zpětně zakřivený tvar** – pokles ceny x \longrightarrow snížení poptávky po x a zvýšení poptávky po y GIFFENŮV STATEK

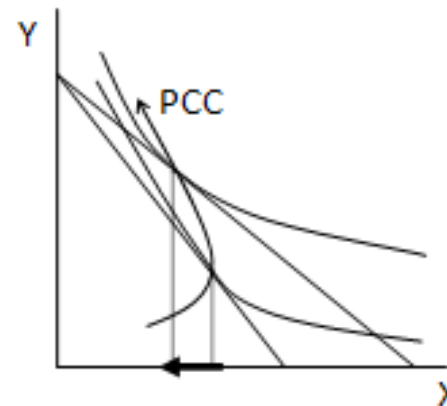
FORMOVÁNÍ POPTÁVKY

- GRAFICKÉ ZOBRAZENÍ

X je běžný statek

Pokles ceny statku vyvolá růst poptávaného množství statku.

X je Giffenův statek

Pokles ceny statku vyvolá pokles poptávaného množství statku.

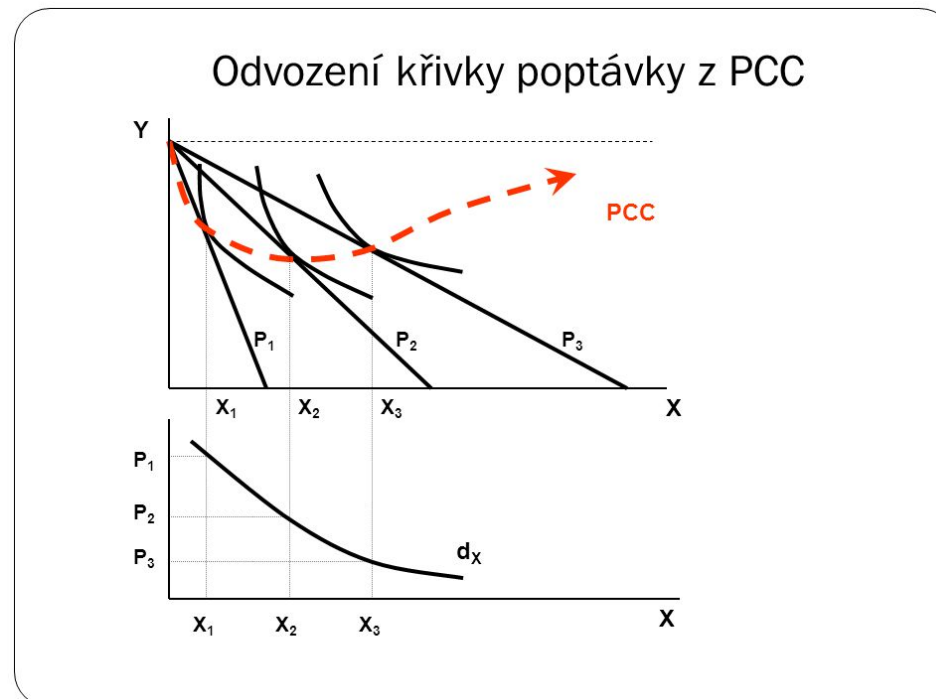
- POSUNY KŘIVKY

- po křivce – změna ceny statku
- křivky – změna důchodu spotřebitele

FORMOVÁNÍ POPTÁVKY

- Pomocí PPC formujeme poptávku

➔ různá optima spotřebitele (kombinace cen a množství) přeneseme do dalšího grafu – POZOR JINÉ OSY

ELASTICITA POPTÁVKY

- Citlivost reakce poptávaného množství na změnu ceny jednoho či druhého statku, nebo na změnu důchodu ELASTICITA POPTÁVKY
 - CENOVÁ ELASTICITA
 - KŘÍŽOVÁ ELASTICITA
 - DŮCHODOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY

CENOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY (Alfred Mashall, neoklasická ekonomie, jeden z nejvlivnějších ekonomů své doby, „Principy ekonomie“ – hlavní učebnice ekonomie na přelomu století)

 Citlivost poptávaného množství statku na jeho vlastní cenu

ELASTICITA POPTÁVKY

$$E_D = \frac{\% \Delta Q_x}{\% \Delta P_x}$$

$\{-\infty; 0\}$

absolutní hodnota

$$E_D = \frac{Q_2 - Q_1}{(Q_1 + Q_2):2} : \frac{P_2 - P_1}{(P_1 + P_2):2}$$

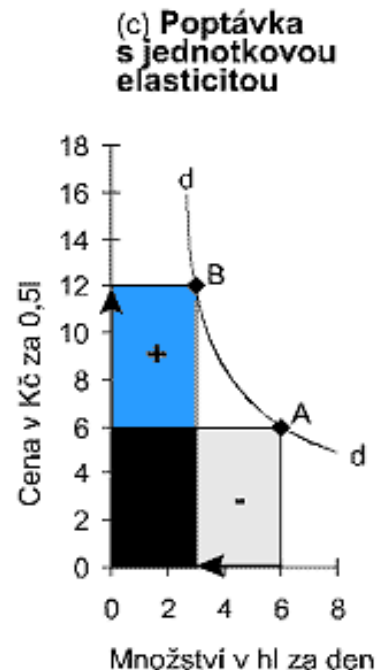
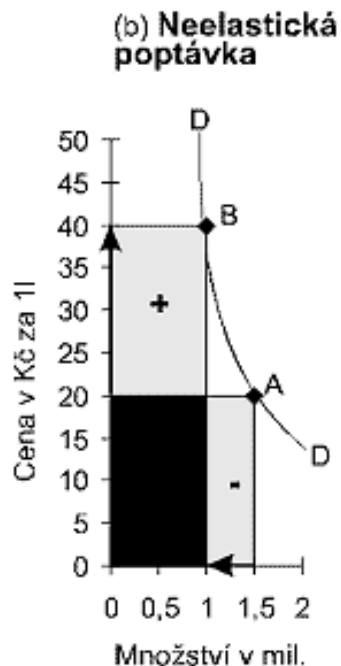
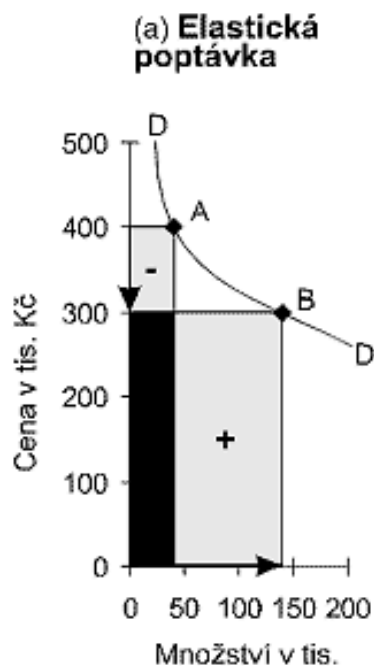
cenová elasticita na oblouku (změna ceny a množství)

$$ED = \frac{dQ_x}{dP_x} * \frac{P_x}{Q_x}$$

cenová elasticita v bodě

ELASTICITA POPTÁVKY

- Rozlišujeme různé typy elasticit:
 - Cenově elastická poptávka $E_{pd} < -1$
 - Cenově neelastická poptávka $E_{pd} > -1$
 - Jednotkově elastická poptávka $E_{pd} = -1$

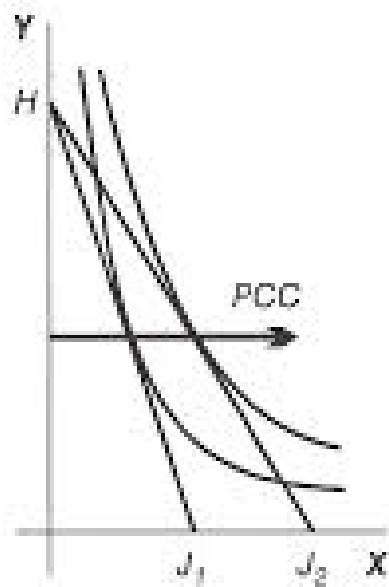

ELASTICITA POPTÁVKY

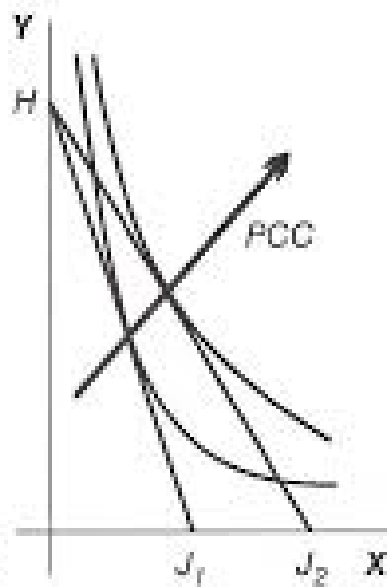
- JAK VYPADÁ KŘIVKA PCC PŘI RŮZNÝCH CENOVÝCH ELASTICITÁCH POPTÁVKY ?

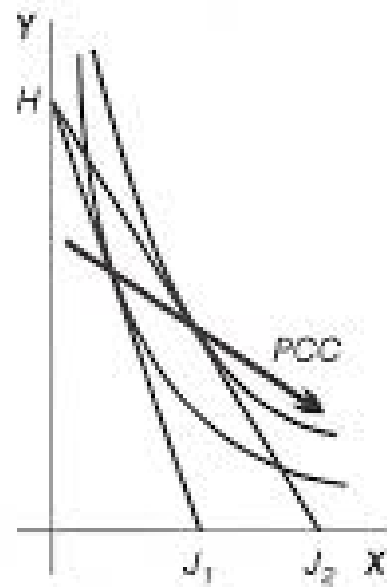
a) jednotková

b) neelastická

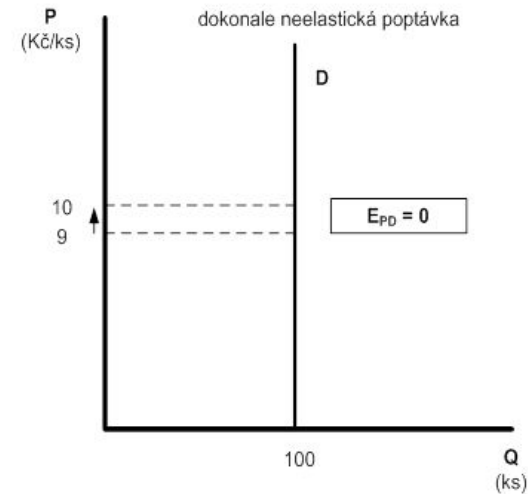
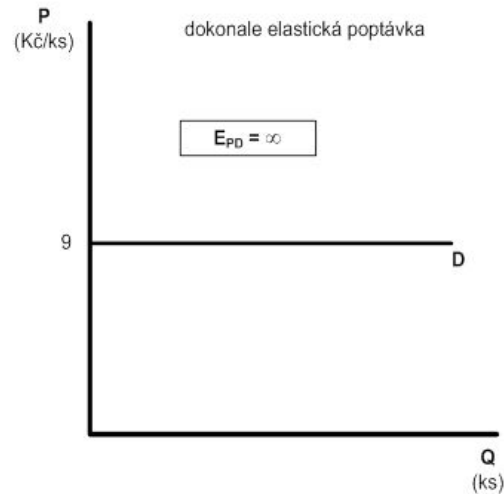

c) elastická

ELASTICITA POPTÁVKY

Extrémní případy poptávkové cenové elasticity

ELASTICITA POPTÁVKY

• KRÍŽOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY

→ jde o porovnání změn cen a množství statku X a statku Y jednoho statku v daném období (čas)

$$E_{DC} = \frac{\% \Delta Q_X}{\% \Delta P_Y} = \frac{\frac{\Delta Q_X}{Q_X}}{\frac{\Delta P_Y}{P_Y}} = \frac{\Delta Q_X}{\Delta P_Y} \cdot \frac{P_Y}{Q_X}$$

ELASTICITA V OBLOUKU

$$E_{cd} = \frac{Q_{x2} - Q_{x1}}{(Q_{x1} + Q_{x2}) : 2} / \frac{P_{y2} - P_{y1}}{(P_{y1} + P_{y2}) : 2}$$

ELASTICITA POPTÁVKY

- KŘÍŽOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY

- procentní změna poptávaného množství statku x vyvolaná jednoprocentní změnou ceny statku y

$E_{cd} > 0$ statky jsou substituty

$E_{cd} < 0$ statky jsou komplementy

$E_{cd} = 0$ statky jsou nesouvisející komodity

ELASTICITA POPTÁVKY

Důchodová elasticita poptávky

- Citlivost poptávky na výši důchodu spotřebitele udává, o kolik procent se změní poptávané množství statku x , pokud se změní důchod spotřebitele o jedno procento
- Důchodovou elasticitu poptávky vyjadřujeme koeficientem důchodové elasticity poptávky

– Oblouková elasticita:

$$e_{ID} = \frac{\frac{X_2 - X_1}{X_1 + X_2}}{\frac{I_2 - I_1}{I_1 + I_2}}$$

Elasticita v bodě:

$$e_{ID} = \frac{\frac{\delta X}{X}}{\frac{\delta I}{I}}$$

$$E_{cd} = \frac{(Q_{x2} - Q_{x1}) : 2}{(Q_{x1} + Q_{x2}) : 2} \cdot \frac{(I_2 - I_1)}{(I_1 + I_2) : 2}$$

ELASTICITA POPTÁVKY

- DŮCHODOVÁ ELASTICITA POPTÁVKY

- procentní změna poptávaného množství statku vyvolaná jednoprocentní změnou důchodu

$E_{id} > 0$ **normální statky**

$0 < E_{id} < 1$ **statky nezbytné** (s růstem důchodu se poptávka zvyšuje v menší míře)

$E_{id} > 1$ **statky luxusní** (s růstem důchodu se poptávka zvyšuje ve větší míře)

$E_{cd} < 0$ **podřadné statky** (s růstem důchodu se poptávka snižuje)

• **PRO DNEŠEK VŠE...**